

Sayın Başkan,

Meclisimizin değerli üyeleri,

Odamızın Temmuz ayı olağan Meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi yönetim kurulu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri,

Mayıs ayı verileri sanayi üretiminde bir yavaşlamaya işaret etmektedir. Mayıs ayında sanayi üretimi mevsimsellikten ve takvim etkilerinden arındırıldığında önceki aya göre yüzde 1'lik küçülme göstermiştir. Mayıs ayı sanayi üretimi, önceki yılın aynı ayıyla karşılaştırıldığında yüzde 1,5'lük büyüme gösteriyor. Ocak ayında yüzde 7,1, Şubat-Nisan arası dönemde ise ortalama yüzde 4'lük artışın ardından Mayıs'ta artış hızının yüzde 1,5'a düşmesi, sanayideki yavaşlamayı teyit ediyor. Bu yavaşlamayı sanayi ciro endeksinden takip etmek de mümkün. Mayıs ayında sanayi ciro endeksi bir önceki aya göre yüzde 1,5 azaldı. Sermaye malları üretiminde de bir yavaşlama hatta gerileme görmekteyiz. Sermaye malları üretimi Mayıs ayında geçen yıla göre binde 3 artış gösterdi. Mevsimsellikten arındırılmış veriler ise yüzde 5,7 küçülme gösteriyor. Sermaye malları üretimindeki yavaşlama reel sektörde yatırımların da durgun gittiğinin bir işareti. Merkez Bankası'nın ölçülü faiz indirimlerinin yatırımlar üzerindeki etkisini önümüzdeki dönemde göreceğiz. Ancak, jeopolitik belirsizlikler, döviz kurlarında oynaklık riski ve zayıflayan iç talep yatırım hevesini kırmaktadır.

Değerli Meclis üyeleri,

Yılın ilk beş ayında ihracat ortalama yüzde 7,4 oranında arttı. Ekonomik toparlanma devam ettikçe Avrupa'ya ihracatımızda bir sıkıntı görünmüyor. AB'nin ihracatımız içindeki payı artıyor. Geçen yılın Mayıs ayında yüzde 39 olan bu pay bu yıl yüzde 44 oldu. Avrupa gibi istikrarlı bir pazarda bu artış, ihracatımız için iyi haber. Diğer yandan Orta Doğuda yaşananlar bu bölgeye ihracatımızda bir düşüşe yol açtı. Son bir ayda Irak'a olan ihracatımız yüzde 35 azaldı. Irak'ın ihracatımız için önemi düşünülürse ihracat artışımızı korumanın gittikçe zorlaşacağını gösteriyor.

Değerli Meclis üyeleri,

Türkiye'de 2000'li yıllarda yaşanan ekonomik büyümenin temelinde özel sektörün dinamizmi yatmaktadır. Ancak ekonomik büyüme, sanayimizdeki bazı yapısal sorunların gözden kaçmasına yol açmaktadır. Dünya, düşük büyüme dönemine girmektedir. Bu durum ihracat artış hızını frenleyecektir. Bu nedenle ihracatımızı artırmak için daha verimli çalışmamız ve yüksek teknolojili ürünlere yönelmemiz gerekiyor. Ancak, yüksek teknolojili ürünlerin toplam ihracatımız içindeki payı yüzde üçler düzeyindedir. Türkiye'de işgücü verimliliğindeki artış son 10-15 yılda yüzde 4 oldu.

Bu iyi bir oran ancak bu verimlilik artışının büyük bir bölümü tarımsal istihdamdaki azalmadan kaynaklanmıştır. Önümüzdeki yıllarda bu trend de yavaşlayacaktır. Ayrıca verimlilik artışının tüm firmalar için eşit olduğunu söylemek mümkün değildir. Büyük firmalarda verimlilik küçük firmalara göre çok daha yüksektir. Ayrıca, verimliliğin yüksek olduğu büyük firmalarla verimliliğin düşük olduğu küçük firmalar arasındaki makas da açılmaktadır. Düşük verimlilik, düşük karlılığa ve rekabet gücünde zayıflamaya yol açmaktadır. Bu durum, verimlilikte firma ölçeğinin önemini ortaya koymaktadır. Mevzuat, şirketlerin büyümesini zorunlu istihdam ve vergi yüküyle kurumsallaşmış küçük firmaların büyümesini engellemektedir. Şirketlerin büyümesini engelleyen diğer bir husus da düşük kar oranlarıdır. Düşük karlılık, şirketlerin sermaye biriktirmesini engellemektedir. Vadeli satışlar ve tahsilatta yaşanan sorunlar da şirketlerimizin karlılığını olumsuz etkilemektedir. Karlılığı yükseltmek için üretim değerli işgücü verimliliğini yükseltmemiz gerekmektedir. Düşük karlılık nedeniyle sermaye biriktiremeyen özel sektör, yatırımlarını borçlanmayla yapmaktadır, yüksek kredi maliyetleri de kârları olumsuz etkilemektedir. İSO 500'de "Toplam borçlar/öz kaynak oranı 2013'te 20,4 puan artarak yüzde 132'ye yükselmiş, finansman maliyetleri, faaliyet kârının yarısını aşmıştır. İSO 500'deki firmaların ortalama kâr oranı yüzde 4,9 olmuştur. Yüksek finansman maliyetleri kârları eritmekte, zarar eden firmaların sayısını artırmaktadır. İSO 500'de 2013'te kâr edenlerin sayısı 437'den 371'e gerilerken, zarar eden firmaların sayısı da 63'ten 129'a çıkmıştır. Diğer yandan yaşanan ekonomik krizler de binbir güçlüklerle biriken sermayeyi eritmektedir. Bu koşullarda bir insan neden sanayicilik yapsın? Yüksek rantlar ortada dururken sanayinin güçlüklerine neden katlansın. Halbuki ülkemizin gelişmesi, refahın artması için sanayileşmeyi sürdürmemiz, yüksek katma değerli ürünlere yönelmemiz gerekmektedir. Sanayileşme olmadan sağlanan büyümenin içi boştur. Küresel kriz bu gerçeği açığa çıkarmış, bir çok ülke imalat sanayiini desteklemek için sanayileşme politikaları geliştirmeye başlamıştır. Bizim de bunu yapmamız, sanayicinin önündeki her türlü engeli kaldırarak, yatırım ortamını iyileştirilmemiz, sanayiciliği daha cazip bir hale getirmemiz gerekmektedir.

Değerli Meclis üyeleri,

Üç ayda bir düzenlediğimiz ASO üyeleri Eğilim Anketinin Haziran sonuçları belli oldu. Anket, birinci çeyrekte olduğu gibi ikinci çeyrekte de Ankara sanayiinde büyümenin yavaş olduğunu gösteriyor. Bu oranları Mart anket sonuçları ile karşılaştırdığımızda ithalat ve istihdamdaki artış dışında önemli bir fark görünmemektedir. Diğer kalemlerde artış belirtenlerin oranı ile azalış belirtenlerin oranı hemen hemen birbirine eşit ve üçte bir dolaylarındadır. Yılın geri kalanı için beklentilere bakıldığında Ankara sanayiinde güçlü bir iyimserlik görülmektedir. Sanayicilerin neredeyse yarısından fazlası yılın geri kalan bölümünde işlerin açılmasını beklemektedir. Dünyada bir süredir likidite bolluğu yaşanmaktadır. Türkiye de, küresel likidite bolluğundan yararlanarak yüksek cari açıkları finanse edebilmiştir. Özel sektör de dışarıdan önemli ölçüde borçlanmıştır.

Toplam 386 milyar dolar olan dış borcun yüzde 70'i özel sektöre ait. Bu yılın birinci çeyreği sonunda özel sektörün 106 milyar doları kısa ve 159 milyar doları uzun vadeli olmak üzere 265 milyar dolara ulaştı. Son yıllarda kısa vadeli borçlardaki artış dikkat çekicidir. 2009 başında 42 milyar dolar olan kısa vadeli dış borç 5 yılda 2,5 kat artmıştır. Bu yıl vadesi bir yıl içinde dolacak olan 76 milyar dolarlık bir dış borç var. Buna 50 milyar dolar dolaylarındaki cari açığıda eklerseniz bir yıllık dış finansman ihtiyacımız ortaya çıkar. Bugünkü şartlarda bu borçların ödenmesi ya da çevrilmesinde bir sıkıntı yaşanmasını beklemiyoruz. Ancak yabancı sermaye girişlerindeki yavaşlamayı da tespit etmeliyiz. Geçen yılın ilk 5 ayında ülkemize gelen yabancı sermaye 46 milyar dolar iken bu yıl 13 milyar dolar olmuştur. Bu düşüşte düşen cari açığın etkisi vardır. Ayrıca küresel şartlarda her an bir bozulma ihtimalini göz ardı etmemeliyiz. Bu nedenle özel sektörün çok ihtiyatlı olması gerektiğini düşünüyorum. Ülke olarak tasarruflarımızı artırmalı, yerli mal tüketimini özendirmeli, gelirimizden fazlasını tüketmekten vazgeçmeliyiz.

Değerli Meclis üyeleri,

Bu gece Kadir gecesidir. Birkaç gün sonra da Ramazan bayramını idrak edeceğiz.

Ancak, ne yazık ki müslümanın müslümanı acımasızca katlettiği, İsrail'in Gazze'deki zulmü devam ettiği bu günlerde içimiz kan ağlıyor. Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama burada son verirken hepinizin Ramazan Bayramını kutluyor, sağlık ve mutluluklar diliyorum.